

Логичното ударение означава отделяне , интонационно доминиране на даден речеви сегмент – отделна дума или група от думи.

Прилика на логическото ударение със словесното ударение:

- Както словесното ударение се възприема чрез контраст между ударената и неударената сричка, така и логическото ударение се възприема чрез контраст между ударени и неударени речеви сегменти;еднакъв интензитет,времетраене и честота на основния тон.

Разлика:

- Словесното ударение отделя сричката в рамките на думата,а логическото – думата или група от думи в рамките на фразата.

Логическото ударение се появява в резултат на оценката за важноста на някоя дума в езиковото съобщение,като така всяка дума във фразата може да бъде отделена чрез логическото ударение.

Пример:

1. Работниците останаха в заводите./ не някой друг,а работниците./
2. Работниците останаха в заводите./останаха,а не си отидоха
3. Работниците останаха в заводите /не другаде,а в заводите.

Логическото ударение се осъществява с помоща на интонационните средства на езика.То не зависи от фонетични, а от смислови отношения, затова то може и изобщо да отсъства от фразата.

Пример:

Влакът пристига на гарата.- може и да се изговори и без да се подчертава значението на някоя дума.

Логическото ударение се използва в случаите,когато се търси да се изтъкне значението на определен момент от съобщението, като по този начин да се привлече вниманието на слушателите.

Речеви такт /синтагма/

Потокът на речта в процеса на езиковото общуване може да се накъсва на по-големи или по-малки речеви отрязъци в зависимост от тяхната смислова завършеност и интонационно оформяне.Точно този отрязък на речта,отличаващ се със смислово-интонационно единство,се нарича синтагма.

- Една и съща фраза може да бъде разчленена на различен брой и дължини синтагми.

Пример:

1. Черна голяма птица хвърчеше ниско //бавно и самотно#
2. Черна / голяма птица хвърчеше ниско // бавно и самотно#
3. Черна голяма птица хвърчеше // ниско/бавно и самотно#

- Синтагмата може да съвпада с фразата.

Пример:

“Пиша писмо”

- Една и съща синтактична група да бъде разчленена на отделни синтагми.

Пример:

Група младежи от София / и окръга // заминаха с първия влак на бригада.

- С членението на синтагмите се постига допълнителен смислов оттенък.

Пример:

Ще се видим утре / сутринта / а не на обяд /.

Броят и дължината на синтагмите в дадена фраза зависят и от смисловата и от емоционалната окраска на речта:

1. При спокоен разговор- синтагмите са по-дълги и по-малък брой
2. При възбуждане на говорещия- по-къси и повече на брой.

Пример:

1. Утре тръгваме на разходка (при обикновено съобщение не се нуждае от резчленяване)

2. Утре / тръгваме / на разходка (при тържественост може да се обособи в отделна синтагма)

В интонационно отношение синтагмата се изгражда от мелодичния контур и паузата

, темпът също участва, нос – по-малка роля.

Логическа пауза

Логическата пауза прави речта ясна, въздействаща и релефна по отношение на музикално-пластическия израз. Самото ѝ название показва, че тя е свързана с логическия смисъл на текста. Затова е наричана още смислова. Логическата пауза съпътства речевите тактове, отделя мисъл от мисъл, логически завършек от ново логическо начало. Поставянето на логическа пауза след всяка завършена мисъл дава възможност на слушателя да възприеме по-пълно вече казаното, да го “запечати” в съзнанието си и да се подготви за следващата мисъл. При активно действие чрез словото тя се превръща в пауза на внушението. Поставена след особено важна дума в изречението, тя поставя последната под подчертан логически акцент. При интерпретацията на творчеството на някои съвременни писатели логическата пауза подпомага и активизира асоциативното мислене, както на изпълнителя, така и на слушателя, довеждайки до последния многоплановото намерение на автора.

Нищо не е в състояние да подчертае особеното значение на дадена фраза в контекста на литературната творба, както разреждането ѝ с логически паузи. По този начин нейният смисъл изпъква в съдържанието на творбата.